ԱՐԾՈՒԻ

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ

[illegible]
[illegible]

ԽՄԲԱԳԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՂ
ՄԿՐՏԻՉ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԽՐԻՄԵԱՆ

1862 — 1863

ՇՐՋԱՆ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

ԹԻՒ 1

[illegible]
[illegible]

ԱՐԾՈՒԻ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ

ԹՌՈՒՑԵԱԼ, ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐ ԹԵՒՕՔ
[illegible]

ԽՄԲԱԳԻՐ ՀԱՅՐԵՆԱԽՕՍ
ՄԿՐՏԻՉ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԽՐԻՄԵԱՆ

ՇՐՋԱՆ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

1862–1863

Ի ՎԱՆՏՈՍՊ
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԱՐԾՈՒՈՅՆ
Ի ՎԱՐԱԳ

ՅՈՒՇԱԿԱՆ

ԳԱՂՏՆԻՔԱԿԱՆ ԱԾԱՆՈՒՅՆ

ԵՒ

ԻՒՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂ

Մի քանի որոշ ընթերցողներ, պատուական և հայրենասէր Հայեր. ձեր հայրենի հին աւերակաց փոշիներէն քանի տարիէ որ Կոստանդնուպոլսոյ համբաւ և Եգիպտոսի Ջոնքում մի Երգիչ ձեռ. Հայաստանին ու իւր Հայկազեան Թագաւորաց պատմութեանը. իւր պարապ և սրտանց այս երգը.

Որն Հայաստանի Թշուառութեան ցաւերը մերձաւոր ազգաց սեւնոյ, և նորա աչքերից վերայ լացող ու մխիթարող.

Մեծ. այսպիսի գործոյն մէջ, ձեր Երգչոյ պատմութիւն ընդհանրապէս օգտակի եղաւ. և այս եղանակ իմաստէ ցաւալի հեղինակ խոստմին նոյնպէս և լռելի.

Այս Երգիչ, ցանկացող կենաց և բարեաց իմ Հայաստանի. նորա լեռանց վերայ խորացոյ, նորա դաշտն ու հովիտը ողջու նեցի. նորա գեղն ու քաղաք, չէին ու աւերակ եռ սնոյ, ի՞նչ վանքերն և մեղայ. շատ անգէր լացի և երբեմն ու խոկացայ. տեսածներս ամէն պատգամ յորինեցի և ու ձեզ, ով իմ պատուական և հայրենասէր ընթերցողք, ձեզ նուէր բերի ձօնեցի.

Իմ հինն այժմ և յաւէտ Հայրենեաց սահմանի մէջն է. և Հայաստանի սիրահար հոլ մինամ, իմ ձայն ու եղանակ Հայաստանի և Հայրենասիրի երգն է, թէ լսամայք մնումը կենցեմ, թէ գեղգեղեմ այդ անունը կ հնչեմ. փեշտակս դա իմ սիրն է իմ սէրն է, ևս նորա Լեռնակունքեր գերին եմ.

Դուք, որդիք Հայաստանի, ուր որ հանդիպեցաք ձեր Երգչոյն, սիրեցէք զինքը. ողջունեցէք զինչ ցնք զինքը. թէ պատմէր մխիթարեցէք. թէ սիրոյ զբօսեցէք. թէ անկեալ

Չ

ձեռքերնիդ երկնցուցէք կանոնաւոր մեր, վերջին ալ ոչ ձեռքեր գինը. և նա իր բարի կենաց մէջ պարտաւոր է ձեզ, ով հայրենակիցք և ազնիւ հոգիք։

Շատ նեղութիւն և վտանգութիւն կրեցած եմ ձեզի. հաւատարմութիւն ուրախութիւն և համբերութիւն ընդունած եմ ձեր ազգասիրութենէն։ Ես շնորհակալ եմ ձեր սիրոյն, ձեր գթութեան, ձեր շնորհաց և ողորմածութեան։ Ես կարող չէի, դուք զիս քաջալերեցիք. և իմ նեղութեանս մէջ թափառական կանգնեցի, դուք կանչեցիք ու քաջերցիք զիս յառաջ. առջևելիքս և գեղեցկութեանց թանկագին խրատները. և աղօթքին ձայնը և անոր էի, բայց ձեր յոյս և խրախոյս կեանց իմ հոգին. իմ հոգին որ և վառուած էր սիրով հայոց և հայաստանին. չարժէր թէև, որպէս և կարող էի, թող ու հասայ, և ամէն բան ընդունեցին իմ բանը, իմ կարեցի կոյս աշխ ու բերած ՀԱՅՐԵՆԵԱՑ ՈՒՍՈՒՑ և շատ բարեւ։

Մնաս բարով սար. Մնաս բարով վանքեր, ուր է իմ ծննդավայր իմ մանկութեան. Ես սիրեցի այդ իմ հայրենի վայրերը, ... ու թշուառ վայրեր։ — Ո՛հ այժմ և ... ամէն հայ հայրենիք ապրելու են, ... ։

Սիրելի է դուք, ով հայրենակիցք, զիս խրատողի ... պատճառ ... է, զիս ... և ... համեցած էք. բայց և դուք ... ու ... էք որ իմ ... ։

Ես չեմ բաւականանար երբեք. միայն դուք, հայրենակիցք, դուք զիս սիրեցէք. ... , ... մինչև վերջնական ... համբերութեան. Աղօթեցէք ... և ամէն Աստուծոյ ... ։

Տարիով մի թուղթ իմ սրտի. իմ ... ու ... օրերը, ... ոչ ... . բայց և ... որ երկրայնամիտ ... ։

Այսօր ... է իմ ... ու ... . բայց ... ։

երրորդ չըլլանք կոխուած․ մեր պատճառները [illegible] կընկնի․
եւ Հայաստան եմ որ ամէնուրեք էր փոխանակ․ փոխանք ու սիրալու-
թար կ՚նորէք․

Ուրեմն Սրբազնութեան հետ բարեխօսելով, դուցէ մեր հայ
ժամանակն արդար դառնէ նոյն կատարելութեան․ ուրոյն իս-
պէս իմ աշխարհս, նոյնպէս իմ Ծննդավայրս․ [illegible] իմ փիճակ,
նոյնպէս իմ ընթացքը մէջս խառն ու դառն էն եղեր․

Եւ ու սորվի մի հաւաքեք ձեր Եղբայրն․ որ մեկին թիւ
եւ չըլլան, 12 թիւ համարելով մէկ չըլլան․ իմ [illegible] անխափան,
յաջողութեան բարեկեցութեան համար պէտք շատ աշխատիլ հա-
րաբեր, եւ բաժանարարութեան փոխմանները դարձնել մի եւ
նոյն պաշտօնով, ասա իմ կենդաներու չըլլան [illegible] թիւը, ա-
ռաջին թուին, արդէն կոխուած․ ամենակալին Աստուծոյ յաջողու-
թեան եւ Հայրենասիրաց [illegible]թեան յանձնելով զայս․

Ընդունեցէք, Եղբարք, ձեր բաժին [illegible] հետ, նախ-
որոնց բարեկամութեան [illegible] իսկ [illegible] բաժանոր-
դաց, [illegible] իմ գործակալաց, թէ Տաճկաստանի, թէ Ռուսաստանի
եւ թէ Պարսկաստանի իմ ընթերցող Հայերուս․ որոց [illegible] իս-
պէս իմ ծնունդ, նոյնպէս իմ մեռնիլ եւ իմ [illegible] կը-
րանայ վաստակաւոր [illegible] Եղիշէին եւ Եփրեմին, որոց [illegible]
[illegible] իմ [illegible] եւ [illegible]
կենդանած․